

ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА ДЕРЖАВИ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Іваник А.Ю.- ст. 3 курсу, гр. Фвн-31

Науковий керівник – к. е. н., доцент Погрішук Г.Б.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Однією із найбільш серйозних проблем економіки України, починаючи з 1990-х років, є зростання загроз фінансової безпеки держави. Ризики в цій сфері не дозволяють забезпечити необхідний рівень економічного зростання, створюють перешкоди на шляху удосконалення бюджетної, податкової, страхової та інших сфер фінансової системи України. Проблеми забезпечення фінансової безпеки України стали предметом досліджень лише наприкінці ХХ століття. Однак успішна політика в фінансово-економічній сфері безпосередньо впливає на економіку, політичну та соціальну стабільність України. Тому забезпечення фінансової безпеки держави є однією з актуальних та невирішених проблем.

Однією з найважливіших складових економічної безпеки України в сучасних умовах є фінансова безпека, яка, в свою чергу, є основою національної безпеки держави. Оскільки міць і національна безпека держави, як запорука стабільності, незалежності країни та умов ефективності життєдіяльності суспільства, характеризуються, перш за все, станом захищеності економіки від загроз з фінансового боку.

Загрози фінансової безпеки слід розмежовувати на внутрішні та зовнішні. До внутрішніх загроз фінансової безпеки України відносять нездатність країни до самозбереження і саморозвитку що обумовлено станом власної економіки. Зовнішні загрози є зовнішньо-економічними чинниками, а також глобальними екологічними процесами, що підривають національну конкурентоспроможність. Забезпечення зовнішньоекономічної безпеки вимагає, щоб участь країни у світовій економіці сприяла розвитку національного господарства. Тривале збереження внутрішніх загроз економічної безпеки робить більш уразливою країну перед зовнішніми загрозами. На сучасному етапі розвитку України об'єктивно є присутніми як зовнішні, так і внутрішні загрози економічної і фінансової безпеки держави.

Найбільш небезпечними загрозами фінансової безпеки України за останні роки науковці вважають [2]:

1. Втрата виробничого потенціалу через високий знос основних фондів;
2. Зовнішній борг, небезпека загострення фінансової кризи;
3. Недостатня інвестиційна активність;
4. Високий рівень бідності населення і критично низька якість життя більшої частини населення (за якістю життя Україна посідає 71 місце серед 142 країн світу) [5];
5. Відтік капіталу за кордон;
6. Низька конкурентоспроможність продукції вітчизняних підприємств (на ринку визнано менше 1% українських товарів і послуг, водночас економіка України на 70% залежить від експорту).

Підсумовуючи вище сказане, можна запропонувати наступні шляхи вирішення проблемних питань забезпечення фінансової безпеки:

1. Кабінету Міністрів спільно з Національним Банком, Міністерствами фінансів та економіки доцільно розробити „Концепцію фінансової безпеки держави”, яка б враховувала орієнтацію зовнішньої політики на інтеграцію в європейські структури і специфіку функціонування фінансової системи України. До неї мають входити такі пункти, як [3]:

а) безпека монетарної політики – тобто відповідність валютної системи нормам, які діють в ЄС з врахуванням інтересів України (зокрема: обмеження темпів інфляції до 2-3 % на рік; зниження процентної ставки по кредитах до 5-6% (з врахуванням необхідності мінімізації інвестиційних ризиків); утримання дефіциту бюджету на рівні 3%; обмеження державного боргу до показника меншого за 60% від рівня ВВП; забезпечення стабільності гривні);

б) безпека бюджетної політики – посилення ролі складових елементів бюджету в адаптації до середньозважених показників ЄС, переорієнтація податкової політики не лише на збільшення частини надходжень бюджету, а й на посилення його ролі в стимулюванні приватного сектору економіки, і створення, таким чином, передумов для того, щоб Україна могла вважатись країною з ринковою економікою де-факто; ефективніше використовувати фонди, що надаються країнами ЄС з метою структурної перебудови економіки та підвищення ефективності фінансового сектору;

в) забезпечення політики обслуговування зовнішнього боргу, куди б входило створення відповідного контролюючого органу в рамках Міністерства фінансів, який би здійснював моніторинг за функціонуванням коштів, що надходять від розміщення боргових зобов'язань серед провідних інвесторів світу, організація проведення навчального процесу серед певної частки держслужбовців щодо досягнення гнучкої системи управління борговими зобов'язаннями власними зусиллями, а не лише через консультаційне сприяння міжнародних фінансово-аналітичних служб;

г) посилення транскордонного співробітництва, що б сприяло розвитку підприємництва між Україною і країнами ЄС.

2. Здійснити валютну переорієнтацію гривні з прив'язкою до кошика валют, зокрема, євро (переважаюча частка), долара США та китайського юаня або японської єни (оскільки ці валюти виступають основними гарантами фінансової стабільності у своїх регіонах, а країни-емітенти цих валют, своєю чергою, – основними торговельними партнерами для більшості країн світу) для посилення валютно-кредитної безпеки держави.

Основні напрями зміцнення фінансової безпеки України:

- скорочення необґрунтованих витрат державного бюджету;

- перехід на програмно-цільовий метод бюджетного фінансування;

-бездефіцитність державного бюджету;
-зменшення перерозподілу ВВП через зведений бюджет (без урахування доходів пенсійного фонду);
-зменшення обсягів трансферів з державного бюджету;
-зменшення заборгованості уряду за державними цінними паперами;

-дотримання нормативів бюджетного фінансування науки, освіти та охорони здоров'я [4].

Таким чином, задля досягнення найвищого рівня фінансової безпеки державі необхідно виробити механізм забезпечення фінансової безпеки, а також впровадити ефективну інфраструктуру, яка забезпечить фінансову безпеку.

Література

1. Амосов О. Ю. Розробка механізму антикризового менеджменту в контексті організаційних змін / О. Ю. Амосов, Н. В. Діденко, К. Ю. Лебедева // Економіка та держава, 2015. - № 5. - С.33-37
2. Лазебник Л. Тенденції формування зовнішнього корпоративного боргу України :загрози і виклики/М.Я. Лотоцький, Л. Лазебник // Банківська справа.-2015.-№3.-С.33-42
3. Лубенець І.О. Методичні підходи до оцінювання фінансової безпеки підприємства / І.О. Лубенець // Держава та регіони . Серія : Економіка та підприємництво , 2012.-№6.-С. 134
4. Офіційний сайт Міністерства фінансів України //www.minfin.gov.ua/http://www.minfin.gov.ua/garantovaniy-derzhavoju-borg-ukraini
- 5.Офіційний сайт Державного комітету статистики України //http://www.ukrstat.gov.ua/Pokazniki-borg-ukraini

УДК [336.14:352] : 334.012.74.003.2

САМОСТІЙНІСТЬ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Чорнобаєв М. – ст. 5 курсу, гр Фвнм-51

Науковий керівник – к.е.н., доцент Семцов В.М.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки THEU

Завдання забезпечення ефективного та стійкого функціонування вітчизняної фінансово-економічної системи слід віднести до пріоритетних. Водночас, серед інших причин, загострення соціально-економічної ситуації у цій сфері продиктовано недосконалим розподілом фінансових ресурсів. Окрім цілої низки інших наслідків, існуючий механізм розподілу фінансових ресурсів справляє різко негативний вплив на розвиток регіонів, зокрема, сільських громад.

Слід відмітити, що в Україні дослідження впливу децентралізації на місцеві бюджети не є новими. Так, питаннями міжбюджетних відносин займалися такі науковці як О. Длугопольський [1], О. Кириленко [2], О. Орлюк [3], В. Семцов [4], А. Федоренко [5] та ін.

Разом з тим, нині в Україні відсутня консолідована наукова доктрина, яка б визначала систему методів удосконалення розподілу фінансових ресурсів з метою забезпечення розвитку сільських територій. Найбільшою небезпекою для розвитку місцевих бюджетів є діючий механізм розподілу фінансових ресурсів, оскільки державна влада через існуючий механізм розподілу фінансів не орієнтує муніципальну владу (сільські ради) до пошуку механізмів додаткових бюджетних надходжень, що по суті означає здійснення стимулюючих заходів на розвиток бізнесу на власній території.

У зв'язку з цим постає питання: яким чином досягнути збільшення бюджетних надходжень

(податків, зборів та ін.) з метою забезпечення стійкого соціально-економічного розвитку сільських територій так, щоб це не обмежувало і розвиток бізнесу? Зрозуміло, що існує переконлива логіка певного ланцюгового зв'язку між ефективністю бізнесу та розвитком інфраструктури місцевих громад, де останнє є похідною від першого: отже, чим потужніший бізнес, тим кращим є стан місцевої громади. Однак на даний час постановка задачі повинна, як вважаємо, передбачати пошук певного оптимуму, в основі якого полягає необхідність певних консенсуальних домовленостей.

Таким чином, фінансова децентралізація є важливим фактором забезпечення соціально-економічного розвитку держави. Проте, і досі актуальними залишаються питання розподілу влади між виконавчими органами та органами місцевого самоврядування. Важливо також зрозуміти, у чому криється застійний синдром реформування системи влади, а також встановити основні фактори гальмування процесів децентралізації влади, що яскраво видно в Україні. Визначення цих питань дозволило б значною мірою зменшити транзакційні витрати, скоротити кількість ірраціональних управлінських рішень у системі відносин влади різного рівня, що в решті-решт матиме як економічні, так і соціально-політичні ефект [4].

Література

1. Длугопольський О. В. Застосування системи міжбюджетних трансфертів у напрямі усунення проблем диспропорційного розвитку територій: міжнародна практика та реалії України / О. В. Длугопольський // Регіональна бізнес-економіка та управління. – 2009. – № 4. – С. 106–114.
2. Кириленко О. П. Забезпечення прозорості бюджетного процесу на місцевому рівні / О. П. Кириленко // Перспективи розвитку економіки України: теорія, методологія, практика: [матеріали XV міжнародної наук. — практ. конф. (26–27 травня 2010 р.)] / відп. ред. Л. Г. Ліпич. – Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2010. – С. 228–230.
3. Орлюк О. Проблеми правового закріплення фінансової спроможності органів місцевого самоврядування / О. Орлюк // Юридична Україна. – 2004. – № 1. – С. 27–38.
4. Мороз, О. О. Місцеве самоврядування в Україні: фактори стримування / О. О. Мороз, В. М. Семцов // Економіка АПК. – 2012. – №3. – С. 23-29.
5. Федоренко А. В. Дотація вирівнювання в системі інструментів реалізації бюджетної політики / А. В. Федоренко, Н. В. Вишнеvsька // Перспективи розвитку економіки України: теорія, методологія, практика: [матеріали XV міжнародної наук. — практ. конф. (26–27 травня 2010 р.)] / відп. ред. Л. Г. Ліпич. – Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2010. – С. 322–323.